

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอห้วยราช และอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ตามสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็ก เกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอห้วยราชและอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอห้วยราชและอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอห้วยราชและอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งปรากฏดังตาราง 4.1

ตาราง 4.1 จำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม (N = 251)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N = 251)	ร้อยละ
1. สถานภาพตำแหน่ง		
1.1 ผู้บริหาร	60	23.90
1.2 ผู้ดูแลเด็ก	191	76.10
2. วุฒิการศึกษา		
2.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	50	19.90
2.2 ปริญญาตรี	179	71.30
2.3 สูงกว่าปริญญาตรี	22	8.80
3. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
3.1 ต่ำกว่า 5 ปี	15	6.00
3.2 ตั้งแต่ 5 - 10 ปี	20	8.00
3.3 สูงกว่า 10 ปี	216	86.10

จากตาราง 4.1 พบว่า สถานภาพตำแหน่งส่วนใหญ่ เป็นผู้ดูแลเด็ก (ร้อยละ 76.10) วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 71.30) มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานสูงกว่า 10 ปี (ร้อยละ 86.10)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอหัวยราช และอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอห้วยราชและอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็ก เป็นรายด้าน ดังนี้

ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัย	ระดับปัญหา		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ	1.74	0.635	น้อย
2. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	1.45	0.635	น้อยที่สุด
3. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	1.90	0.471	น้อย
4. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน	1.75	0.407	น้อย
รวม	1.71	0.519	น้อย

จากตาราง 4.2 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็ก เกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอห้วยราชและอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.45$) ส่วนด้านอื่น ๆ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ($\bar{X}=1.90$) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ($\bar{X}=1.75$) และด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ($\bar{X}=1.74$) ตามลำดับ

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอห้วยราชและอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็ก ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ

ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัย	ระดับปัญหา		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
1. ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงานด้านการให้การศึกษาและการพัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพ	1.98	0.725	น้อย

ตาราง 4.3 (ต่อ)

ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัย	ระดับปัญหา		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
2. ผู้บริหาร เข้ามากำกับ ดูแลและควบคุมการดำเนินงานในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและถูกต้องตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	1.75	0.728	น้อย
3. ผู้บริหารมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ดูแลเด็กได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อพัฒนาตนเองและวิชาชีพ	1.52	0.651	น้อย
4. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีทาง การศึกษาขึ้นไป สาขาวิชาเอกอนุบาลหรือปฐมวัย	1.46	0.642	น้อยที่สุด
5. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์และมีภาวะผู้นำ	1.98	0.725	น้อย
6. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความรู้เรื่อง โภชนาการและอาหารเป็นอย่างดี	1.52	0.537	น้อย
7. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดี และสุขภาพร่างกายแข็งแรง	1.65	0.685	น้อย
8. ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัย	1.98	0.725	น้อย
9. ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำแผนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและบรรจุลงในแผนพัฒนาของเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล	1.98	0.725	น้อย
10. ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดประสบการณ์ให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาเหมาะสมตามวัย	1.50	0.651	น้อย
11. ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีจำนวนเพียงพอและสอดคล้องกับจำนวนเด็ก	1.99	0.725	น้อย
12. ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความรู้ ความสามารถและมีวุฒิการศึกษาด้านปฐมวัย	1.98	0.725	น้อย
13. ผู้ประกอบอาหารในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความรู้เรื่อง โภชนาการและอาหารเป็นอย่างดี	1.18	0.431	น้อยที่สุด

ตาราง 4.3 (ต่อ)

ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัย	ระดับปัญหา		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
14. คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการดำเนินกิจกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1.67	0.725	น้อย
15. ผู้บริหารมีนโยบาย แผน และจัดตั้งงบประมาณ เพื่อดำเนินงานที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีคุณภาพ	1.98	0.725	น้อย
16. ผู้บริหารมีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความพร้อม ด้านทรัพยากรบุคคล และฐานะการคลังของแต่ละท้องถิ่น	1.52	0.676	น้อย
17. ผู้บริหารมีการจัดทำแผนงาน โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์ฯ รวมทั้งจัดทำขุดติขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น	1.98	0.725	น้อย
18. ผู้บริหารมีการกำหนดแผนปฏิบัติการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกด้านอย่างต่อเนื่อง	1.98	0.725	น้อย
รวม	1.86	0.635	น้อย

จากตาราง 4.3 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็ก เกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอหัวราชและอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 4 และข้อ 13 อยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 11 ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีจำนวนเพียงพอและสอดคล้องกับจำนวนเด็ก ($\bar{X}=1.99$) ข้อ 1 ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงานด้านการให้การศึกษาและการพัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพ ข้อ 5 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์และมีภาวะผู้นำ ข้อ 8 ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัย ข้อ 9 ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำแผนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและบรรจุลงในแผนพัฒนาของเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล ข้อ 12 ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความรู้ ความสามารถและมีวุฒิ

การศึกษาด้านปฐมวัย ข้อ 15 ผู้บริหารมีนโยบาย แผน และจัดตั้งงบประมาณ เพื่อการดำเนินงานที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพ ข้อ 17 ผู้บริหารมีการจัดทำแผนงานโครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์ฯ รวมทั้งจัดทำชุดดัชนีขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น ข้อ 18 ผู้บริหารมีการกำหนดแผนปฏิบัติการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกด้านอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=1.98$) และข้อ 2 ผู้บริหารเข้ามากำกับ ดูแลและควบคุมการดำเนินงานในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและถูกต้องตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ($\bar{X}=1.75$) ตามลำดับ

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอหัวราชและอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็ก ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัย	ระดับปัญหา		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
19. ที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในพื้นที่ซึ่งมีขนาดเหมาะสมและปลอดภัย	1.16	0.457	น้อยที่สุด
20. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีห้องส้วมจำนวนเพียงพอ กับจำนวนเด็กสะอาด ถูกสุขลักษณะ	1.35	0.613	น้อยที่สุด
21. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย และเพียงพอกับจำนวนเด็ก	1.57	0.722	น้อย
22. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอุปกรณ์เครื่องใช้สำหรับเด็กเหมาะสมกับจำนวนเด็ก	1.58	0.720	น้อย
23. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่เล่นกลางแจ้ง มีความเหมาะสมต่อจำนวนเด็ก	1.60	0.694	น้อย
24. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีห้องครัวแยกห่างจากพื้นที่สำหรับเด็ก	1.17	0.457	น้อยที่สุด
25. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีเครื่องใช้งานครัวเพียงพอ ที่ล้างและเก็บภาชนะที่ถูกสุขลักษณะสะอาดและปลอดภัย	1.28	0.524	น้อยที่สุด

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัย	ระดับปัญหา		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
26. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัยในอาคารเช่น เครื่องตัดไฟดับเพลิงแผนผังการหนีไฟ	1.41	0.643	น้อยที่สุด
27. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน ป้องกันอุบัติเหตุ ปฐมพยาบาล และความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก	1.43	0.673	น้อยที่สุด
28. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอและอากาศถ่ายเทได้สะดวก	1.44	0.649	น้อยที่สุด
29. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีน้ำสะอาดสำหรับการอุปโภคและบริโภคอย่างเพียงพอ	1.98	0.725	น้อย
30. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติเหตุอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	1.43	0.647	น้อยที่สุด
รวม	1.44	0.407	น้อยที่สุด

จากตาราง 4.4 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็ก เกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอหัวราช และอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 21, 22, 23, และข้อ 29 อยู่ในระดับน้อย ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 29 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีน้ำสะอาดสำหรับอุปโภคและบริโภคอย่างเพียงพอ ($\bar{X}=1.98$) ข้อ 23 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่เล่นกลางแจ้ง มีความเหมาะสมต่อจำนวนเด็ก ($\bar{X}=1.43$) และข้อ 22 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอุปกรณ์เครื่องใช้สำหรับเด็กเหมาะสมกับจำนวนเด็ก ($\bar{X}=1.43$) ตามลำดับ

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอหัวราชและอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็ก ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัย	ระดับปัญหา		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
31. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัย และแผนการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับสภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและท้องถิ่น	1.98	0.745	น้อย
32. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการผ่านการเล่นเพื่อให้เด็กเกิดทักษะและเกิดการพัฒนารอบทุกด้าน	1.98	0.755	น้อย
33. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดประสบการณ์สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ	1.98	0.755	น้อย
34. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมประจำวันทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เด็กได้รับการพัฒนารอบทุกด้าน	1.98	0.725	น้อย
35. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	1.98	0.755	น้อย
36. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลและนำผลมาใช้ในการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน	1.98	0.755	น้อย
37. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประเมินเด็กเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่องตลอดปี	1.98	0.752	น้อย
38. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการ	1.98	0.755	น้อย
รวม	1.98	0.717	น้อย

จากตาราง 4.5 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็ก เกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอหัวราชและอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เช่นเดียวกัน ($\bar{X}=1.98$) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกได้แก่ ข้อ 32 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการผ่านการเล่นเพื่อให้เด็กเกิดทักษะและเกิดการพัฒนารอบทุกด้าน ($\bar{X}=1.98$) ข้อ 33 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดประสบการณ์สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ($\bar{X}=1.98$) ข้อ 35 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=1.98$) ข้อ 36 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล และนำผลมาใช้ในการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X}=1.98$) และข้อ 38 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการ ($\bar{X}=1.98$)

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอหัวราชและอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็ก ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน

ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัย	ระดับปัญหา		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
39. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประชุมชี้แจงให้ชุมชนทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของการดำเนินงานของศูนย์อย่างต่อเนื่อง	1.98	0.725	น้อย
40. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1.99	0.725	น้อย
41. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมเพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและชุมชนอย่างต่อเนื่อง	1.90	0.730	น้อย

ตาราง 4.6 (ต่อ)

ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัย	ระดับปัญหา		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
42. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชน เกี่ยวกับการดำเนินงานและแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ	1.90	0.730	น้อย
43. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิด โอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมทำประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของท้องถิ่น	1.60	0.718	น้อย
44. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีการติดตามและประเมินพัฒนาการเด็กจากภาคส่วนต่างๆ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	1.55	0.699	น้อย
45. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชนในการบริจาคทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก	1.58	0.766	น้อย
46. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีกองทุนส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อระดมทรัพยากรในชุมชนและหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ	1.98	0.725	น้อย
47. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ร่วมกับผู้ปกครองในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้พฤติกรรมเด็กร่วมกัน	1.90	0.752	น้อย
รวม	1.75	0.720	น้อย

จากตาราง 4.6 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็ก เกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอหัวราชและอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกได้แก่ ข้อ 40 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X}=1.99$) ข้อ 39 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประชุมชี้แจงให้ชุมชนทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง ข้อ 46 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีกองทุนส่งเสริมและสนับสนุน

การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อระดมทรัพยากรในชุมชนและหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ($\bar{X}=1.98$) และข้อ 47 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมเพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและชุมชนอย่างต่อเนื่อง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชนเกี่ยวกับการดำเนินงานและแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ร่วมกับผู้ปกครองในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้พฤติกรรมเด็กร่วมกัน ($\bar{X}=1.90$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็ก เกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอห้วยราชและอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) และการแปลความหมาย

ตาราง 4.7 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอห้วยราชและอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็ก เป็นรายด้าน ดังนี้

แนวทางการจัดการศึกษา	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ	4.33	0.452	เห็นด้วยมาก
2. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	4.56	0.563	เห็นด้วยมากที่สุด
3. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	4.46	0.557	เห็นด้วยมาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน	4.50	0.556	เห็นด้วยมาก
รวม	4.48	0.551	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 4.7 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็ก เกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอห้วยราชและอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$) ส่วนด้านอื่น ๆ เห็นด้วยในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ($\bar{X}=4.50$) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ($\bar{X}=4.46$) และด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ($\bar{X}=4.33$) ตามลำดับ

ตาราง 4.8 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอหัวราช และอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็ก

แนวทางการจัดการศึกษา ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
1. ผู้บริหารควรมีความเข้าใจและมีความตระหนักใน ความสำคัญของการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษา ปฐมวัยและการพัฒนาเด็กเล็กอย่างมีคุณภาพ	4.23	0.533	เห็นด้วยมาก
2. ผู้บริหารควรเข้ามากำกับ ดูแลและควบคุมการ ดำเนินงานในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ มีคุณภาพและถูกต้องตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	4.15	0.547	เห็นด้วยมาก
3. ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ดูแลเด็ก ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อพัฒนาตนเองและวิชาชีพ	4.23	0.533	เห็นด้วยมาก
4. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีวุฒิการศึกษาปริญญา ตรีทางการศึกษาขึ้นไป สาขาวิชาเอกอนุบาลหรือปฐมวัย	4.20	0.546	เห็นด้วยมาก
5. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์และ มีภาวะผู้นำ	4.43	0.563	เห็นด้วยมาก
6. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีความรู้เรื่อง โภชนาการและอาหารเป็นอย่างดี	4.62	0.490	เห็นด้วยมากที่สุด
7. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดี และสุขภาพร่างกายแข็งแรง	4.57	0.563	เห็นด้วยมากที่สุด
8. ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีความรู้ความ เข้าใจในหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัย	4.56	0.544	เห็นด้วยมากที่สุด
9. ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัดทำ แผนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและบรรจุลง ในแผนพัฒนาของเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล	4.32	0.567	เห็นด้วยมาก
10. ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดประสบการณ์ ให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและ สติปัญญาเหมาะสมตามวัย	4.30	0.619	เห็นด้วยมาก

ตาราง 4.8 (ต่อ)

แนวทางการจัดการศึกษา ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
11. ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีจำนวนเพียงพอและสอดคล้องกับจำนวนเด็ก	4.28	0.613	เห็นด้วยมาก
12. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดทำแผนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและบรรจุลงในแผนพัฒนาของเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล	4.53	0.596	เห็นด้วยมากที่สุด
13. ผู้ดูแลเด็กควรจัดประสบการณ์ให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาเหมาะสมตามวัย	4.63	0.551	เห็นด้วยมากที่สุด
14. ผู้ดูแลเด็กควรมีจำนวนเพียงพอและสอดคล้องกับจำนวนเด็กที่เข้ารับการศึกษ	4.72	0.490	เห็นด้วยมากที่สุด
15. ผู้ดูแลเด็กควรมีความรู้ความสามารถและมีวุฒิการศึกษาด้านปฐมวัย	4.65	0.577	เห็นด้วยมากที่สุด
16. ผู้ประกอบอาหารควรมีความรู้เรื่องโภชนาการ และอาหารเป็นอย่างดี	4.58	0.591	เห็นด้วยมากที่สุด
รวม	4.48	0.572	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 4.8 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอห้วยราช และอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ โดยภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1,2,3,4,5,9,10 และข้อ 11 เห็นด้วยในระดับมาก ข้อ 6,7,8,12,13,14,15 และข้อ 16 เห็นด้วยในระดับมากที่สุด เมื่อเรียงค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 14 ผู้ดูแลเด็กควรมีจำนวนเพียงพอและสอดคล้องกับจำนวนเด็กที่เข้ารับการศึกษ ($\bar{X} = 4.72$) ข้อ 15 ผู้ดูแลเด็กควรมีความรู้ความสามารถและมีวุฒิการศึกษาด้านปฐมวัย ($\bar{X} = 4.65$) และข้อ 13 ผู้ดูแลเด็กควรจัดประสบการณ์ให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาเหมาะสมตามวัย ($\bar{X} = 4.63$) ตามลำดับ

ตาราง 4.9 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอห้วยราชและอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็ก

แนวทางการจัดการศึกษา ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
17. ควรกำหนดที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้อยู่ในพื้นที่ ซึ่งมีขนาดเหมาะสม และปลอดภัยกับเด็กเล็ก	4.62	0.585	เห็นด้วยมากที่สุด
18. อาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีจำนวนชั้นไม่เกิน 2 ชั้น นับจากพื้นดิน	4.57	0.533	เห็นด้วยมากที่สุด
19. อาคารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีมาตรการป้องกัน อัคคีภัย อุบัติภัยต่าง ๆ อย่างรัดกุม	4.58	0.561	เห็นด้วยมากที่สุด
20. ห้องเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีแสงสว่างอย่าง เพียงพอและมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก	4.53	0.566	เห็นด้วยมากที่สุด
21. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีน้ำสะอาดสำหรับการอุปโภคและ บริโภคอย่างเพียงพอกับจำนวนเด็ก	4.47	0.566	เห็นด้วยมาก
22. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีจำนวนห้องส้วมเพียงพอกับ จำนวนเด็ก สะอาด และถูกสุขลักษณะ	4.58	0.561	เห็นด้วยมากที่สุด
23. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดที่แปร่งพื้นสำหรับเด็กให้มี จำนวนเพียงพอและไม่ลื่น	4.60	0.572	เห็นด้วยมากที่สุด
24. พื้นที่ห้องส้วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สำหรับเด็กควร มีพื้นที่เหมาะสมกับตัวเด็กและพื้นไม่ลื่น	4.47	0.596	เห็นด้วยมาก
25. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้มีอุปกรณ์เครื่องใช้ สำหรับเด็กอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนเด็ก	4.43	0.563	เห็นด้วยมาก
26. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้มีการฝึกซ้อมสำหรับการ ป้องกันอุบัติเหตุอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	4.55	0.565	เห็นด้วยมากที่สุด
27. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดพื้นที่เล่นกลางแจ้ง ที่ เหมาะสมกับจำนวนเด็ก	4.43	0.593	เห็นด้วยมาก

ตาราง 4.9 (ต่อ)

แนวทางการจัดการศึกษา ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
28. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย และเพียงพอกับจำนวนเด็ก	4.42	0.591	เห็นด้วยมาก
รวม	4.56	0.563	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตาราง 4.9 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็ก เกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอหัวขจร และอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 21, 22, 24, 25, 27 และข้อ 28 เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ส่วนข้ออื่น ๆ เห็นด้วยในระดับมากที่สุด เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 17 ควรกำหนดที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้อยู่ในพื้นที่ซึ่งมีขนาดเหมาะสม และปลอดภัยกับเด็กเล็ก ($\bar{X} = 4.62$) ข้อ 23 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดที่แปร่งพื้นสำหรับเด็กให้มีจำนวนเพียงพอและไม่ลื่น ($\bar{X} = 4.60$) ข้อ 19 อาคารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีมาตรการป้องกันอัคคีภัย อุบัติภัยต่าง ๆ อย่างรัดกุม ($\bar{X} = 4.58$) และข้อ 22 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีจำนวนห้องส้วมเพียงพอกับจำนวนเด็ก สะอาด และถูกสุขลักษณะ ($\bar{X} = 4.58$) ตามลำดับ

ตาราง 4.10 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอหัวขจรและอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็ก

แนวทางการจัดการศึกษา ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
29. ผู้ดูแลเด็กควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัยและแผนการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับสภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและท้องถิ่น	4.58	0.591	เห็นด้วยมากที่สุด

ตาราง 4.10 (ต่อ)

แนวทางการจัดการศึกษา ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
30. ผู้ดูแลเด็กควรจัดประสบการณ์แบบบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเกิดทักษะและเกิดการพัฒนารอบทุกด้าน	4.62	0.555	เห็นด้วยมากที่สุด
31. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และส่งเสริมการพัฒนาเด็กตามภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.55	0.565	เห็นด้วยมากที่สุด
32. ผู้ดูแลเด็กควรจัดประสบการณ์สอดคล้องกับจิตวิทยา พัฒนาการ เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้ เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ	4.55	0.565	เห็นด้วยมากที่สุด
33. ผู้ดูแลเด็กควรจัดกิจกรรมประจำวันทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เด็กได้รับการพัฒนารอบทุกด้าน	4.38	0.524	เห็นด้วยมาก
34. ผู้ดูแลเด็กควรจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.32	0.567	เห็นด้วยมาก
35. ผู้ดูแลเด็กควรจัดรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลและนำผลมาใช้ในการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน	4.35	0.577	เห็นด้วยมาก
36. ผู้ดูแลเด็กควรประเมินเด็กเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่องตลอดปี	4.58	0.561	เห็นด้วยมากที่สุด
37. ผู้ดูแลเด็กควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อ การสอน การเข้าร่วมกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการ	4.62	0.524	เห็นด้วยมากที่สุด
รวม	4.46	0.557	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 4.10 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็ก เกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอหัวราช

และอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรโดยภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 33,34,และข้อ 35 เห็นด้วยในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ เห็นด้วยในระดับมากที่สุด เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 30 ผู้ดูแลเด็กควรจัดประสบการณ์แบบบูรณาการผ่านการเล่นเพื่อให้เด็กเกิดทักษะและเกิดการพัฒนาครบทุกด้าน ($\bar{X} = 4.62$) ข้อ 37 ผู้ดูแลเด็กควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการ ($\bar{X} = 4.62$) และข้อ 29 ผู้ดูแลเด็กควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัยและแผนการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับสภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.58$) ตามลำดับ

ตาราง 4.11 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอห้วยราชและอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็ก

แนวทางการจัดการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
38. ผู้ดูแลเด็กควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบถึง การดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาปฐมวัย	4.65	0.481	เห็นด้วยมากที่สุด
39. ควรส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน โดยเฉพาะผู้ปกครองเด็กเล็ก	4.48	0.596	เห็นด้วยมาก
40. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดกิจกรรมเพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและชุมชนอย่างต่อเนื่อง	4.50	0.537	เห็นด้วยมาก
41. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมทำประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของท้องถิ่น	4.53	0.536	เห็นด้วยมากที่สุด
42. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดอบรมให้ความรู้ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชน เกี่ยวกับการดำเนินงานและแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.47	0.596	เห็นด้วยมาก

ตาราง 4.11 (ต่อ)

แนวทางการจัดการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
43. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้มีการติดตามและประเมินพัฒนาการเด็กจากภาคส่วนต่าง ๆ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก	4.42	0.591	เห็นด้วยมาก
44. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรให้โอกาสผู้ปกครองและชุมชนในการมีส่วนร่วมช่วยเหลือสนับสนุนการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยการบริจาคทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก	4.42	0.591	เห็นด้วยมาก
45. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้มีกองทุนส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อระดมทรัพยากรในชุมชนและหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ	4.40	0.558	เห็นด้วยมาก
รวม	4.41	0.574	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 4.11 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็ก เกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอหัวราชและอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนโดยภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 38 และข้อ 41 เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ส่วนข้ออื่น ๆ เห็นด้วยในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 38 ผู้ดูแลเด็กควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบถึงการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาปฐมวัย ($\bar{X} = 4.65$) ข้อ 41. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมทำประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.53$) และข้อ 40. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดกิจกรรมเพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและชุมชนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.50$) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอห้วยราชและอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ตาราง 4.12 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอห้วยราชและอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนก เป็นรายด้าน ดังนี้

ปัญหาการจัดการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ		
1. ผู้ดูแลเด็กบางคนจบการศึกษาปริญญาตรีสาขาอื่น ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาความพร้อมของเด็กในทุกๆด้าน แบบองค์รวมตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย	55	60.44
2. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและการจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยทำให้การบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ	36	39.56
ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย		
1. ห้องเรียนและห้องจัดกิจกรรมมีน้อยไม่เพียงพอกับจำนวนเด็กที่เพิ่มขึ้น ทำให้การจัดกิจกรรมให้กับเด็กไม่เต็มศักยภาพ	47	56.63
2. สนามเด็กเล่นมีเครื่องเล่นไม่เพียงพอ และเครื่องเล่นสนามส่วนใหญ่ชำรุดทรุดโทรมและมีไม่หลากหลาย	26	31.32
3. อาคารเรียนไม่มีแบบแผน ไม่มีเกณฑ์การจัดอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ชัดเจน	10	12.05
ด้านกิจกรรมและการพัฒนาหลักสูตร		
1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งยังไม่จัดทำหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัยให้สอดคล้องกับชุมชน ท้องถิ่นของตนเอง	35	39.77
2. ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานจัดบริการเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย และการให้ความรู้พ่อแม่ ผู้ปกครอง เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่ถูกต้อง	29	32.96

ตาราง 4.12 (ต่อ)

ปัญหาการจัดการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ด้านกิจกรรมและการพัฒนาหลักสูตร 3. ผู้ดูแลเด็กยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการประเมินผลการพัฒนาการเด็กปฐมวัย และไม่สามารถให้คำแนะนำการสังเกตพัฒนาการของเด็กแบบง่าย ที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้เลี้ยงดูเด็ก สามารถใช้สังเกตพัฒนาการของเด็กได้	24	27.27
ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน 1. ภาครัฐยังไม่ได้ “ลงทุน” เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ชัดเจนเหมาะสมและต่อเนื่อง 2. ขาดการให้ความรู้ แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการเป็นพ่อแม่ที่ดีและวิธีรักลูกในทางที่ถูกต้อง 3. ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน ชุมชนต้องใส่ใจในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มากขึ้น เพื่อให้พลังชุมชนและท้องถิ่นเป็นขุมกำลังที่ช่วยดูแลเด็กได้อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ	38 25 17	47.50 31.25 21.25

จากตาราง 4.12 พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอหัวราชและอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนก เป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการศึกษา พบว่า ผู้ดูแลเด็กบางคนจบการศึกษาปริญญาตรีสาขาอื่น ทำให้ขาดความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาความพร้อมของเด็กในทุกๆด้าน แบบองค์รวมตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและการจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยทำให้การบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ

2. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า ห้องเรียนและห้องจัดกิจกรรมมีน้อยไม่เพียงพอกับจำนวนเด็กที่เพิ่มขึ้น ทำให้การจัดกิจกรรมให้กับเด็กไม่เต็มศักยภาพ สนามเด็กเล่นมีเครื่องเล่นไม่เพียงพอ และเครื่องเล่นสนามส่วนใหญ่ชำรุดทรุดโทรมและมีไม่หลากหลาย และอาคารเรียนไม่มีแบบแผน ไม่มีเกณฑ์การจัดอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ชัดเจน

3. ด้านกิจกรรมและการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งยังไม่จัดทำหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัยให้สอดคล้องกับชุมชน ท้องถิ่นของตนเอง ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานจัดบริการเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย และการให้ความรู้พ่อแม่ ผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่ถูกต้อง และผู้ดูแลเด็กยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการประเมินผล การพัฒนาการเด็กปฐมวัย และไม่สามารถให้คำแนะนำการสังเกตพัฒนาการของเด็กแบบง่ายที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้เลี้ยงดูเด็ก สามารถใช้สังเกตพัฒนาการของเด็กได้

4. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน พบว่า ภาครัฐยังไม่ได้ลงทุนเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ชัดเจนเหมาะสมและต่อเนื่อง ขาดการให้ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครองในการเป็นพ่อแม่ที่ดีและวิธีรักลูกในทางที่ถูกต้อง และขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน ชุมชนต้องใส่ใจในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มากขึ้น เพื่อให้พลังชุมชนและท้องถิ่นเป็นขุมกำลังที่ช่วยดูแลเด็กได้อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ

ตาราง 4.13 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็น เกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอห้วยราชและอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนก เป็นรายด้าน ดังนี้

แนวทางการจัดการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการศึกษา		
1. ควรจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการจัดการศึกษาปฐมวัยให้ถูกต้องและศึกษาดูงานจากหน่วยงานต้นสังกัดที่ประสบความสำเร็จด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย	40	46.51
2. ควรส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กได้รับทุนการศึกษาปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัยทุกคน	27	31.40
3. ส่งเสริมให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เข้ารับการฝึกอบรม ในเรื่องการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและการจัดการ ศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย	19	22.09
ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย		
1. ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณในการก่อสร้างห้องเรียนและห้องจัดกิจกรรม ให้เพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนเด็กที่เพิ่มขึ้น	37	44.05

ตาราง 4.13 (ต่อ)

แนวทางการจัดการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย		
2. ควรให้ความสำคัญกับสนามเด็กเล่น และจัดหาเครื่องเล่นสนามให้เพียงพอหลากหลายได้มาตรฐานและปลอดภัยให้กับเด็ก	32	38.09
3. ควรมีเกณฑ์ การจัดการ อาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ชัดเจนและเป็นต้นแบบ	15	17.86
ด้านกิจกรรมและการพัฒนาหลักสูตร		
1. ควรจัดบริการให้ความรู้ ความเข้าใจ กับพ่อแม่ ผู้ปกครองในเรื่องจิตวิทยาเด็กปฐมวัยและวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กทุกคนในสถานะต่าง ๆ กัน อย่างถูกต้องเหมาะสมตามวัย	37	45.68
2. ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สอดคล้องกับชุมชนและท้องถิ่นของตนเอง	26	32.10
3. ควรจัดให้มีวิธีการประเมินผลการพัฒนาการเด็กปฐมวัยและคู่มือในการสังเกตพัฒนาการของเด็กแบบง่าย ที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้เลี้ยงดูเด็ก สามารถใช้สังเกตพัฒนาการของเด็กได้	18	22.22
ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน		
1. ควรส่งเสริม สนับสนุนให้ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชนในเรื่องความรู้ที่ถูกต้องของการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัย ในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ แผ่นพับ ต่าง ๆ	39	51.32
2. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาปฐมวัย และจัดสรรงบประมาณ เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ชัดเจนเหมาะสมและต่อเนื่อง	22	28.95
3. ควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มากขึ้น เพื่อให้ชุมชนและท้องถิ่นเป็นขุมกำลังที่ช่วยดูแลเด็กได้อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ	15	19.73

จากตาราง 4.13 พบว่า แนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอห้วยราชและอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการศึกษา พบว่า ควรจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการจัดการศึกษาให้ถูกต้อง และศึกษาดูงานจากหน่วยงานต้นสังกัดที่ประสบความสำเร็จด้านการจัดการศึกษา ควรส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กได้รับทุนการศึกษาปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัยทุกคน และควรส่งเสริมให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและการจัดการ ศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย
2. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณในการก่อสร้างห้องเรียนและห้องกิจกรรมให้เพียงพอต่อจำนวนเด็กที่เพิ่มขึ้น ควรให้ความสำคัญกับสนามเด็กเล่น และจัดหาเครื่องเล่นสนามให้เพียงพอหลากหลายได้มาตรฐาน และปลอดภัยให้กับเด็ก และควรมีเกณฑ์ การจัดอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ชัดเจนและเป็นต้นแบบ
3. ด้านกิจกรรมและการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ควรจัดบริการให้ความรู้ ความเข้าใจ กับพ่อแม่ ผู้ปกครองในเรื่องจิตวิทยาเด็กปฐมวัยและวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กทุกคนในสภาวะต่าง ๆ กันอย่างถูกต้องเหมาะสมตามวัย ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สอดคล้องกับชุมชนและท้องถิ่นของตนเอง และควรจัดให้มีวิธีการประเมินผลการพัฒนาการเด็กปฐมวัยและคู่มือในการสังเกตพัฒนาการของเด็กแบบง่าย ที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้เลี้ยงดูเด็ก สามารถใช้สังเกตพัฒนาการของเด็กได้
4. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน พบว่า ควรส่งเสริม สนับสนุนให้ ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชนในเรื่องความรู้ที่ถูกต้องของการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัยใน รูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ แผ่นพับ ต่าง ๆ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาปฐมวัย และจัดสรรงบประมาณ เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ชัดเจนเหมาะสมและต่อเนื่อง และควรส่งเสริมให้ ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มากขึ้นเพื่อให้ชุมชนและท้องถิ่นเป็นขุมกำลังที่ช่วย ดูแลเด็กได้อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ